

Гіпербарична оксигенація — метод насичення організму киснем під високим тиском. Процедура виконується у спеціальних камерах, де створюється тиск, утричі вищий за атмосферний, і в таких умовах здійснюється постачання чистого кисню. Серед факторів, які обмежують доцільність застосування гіпербаричної оксигенації, є небезпека пожежі та раптової розгерметизації. Цю процедуру також називають *гіпербаричною кисневою терапією*.

— Медичний словник Мосбі, 9-те видання (2013)

Мій чоловік попросив мене збрехати. Хоча це й брехнею не назвеш. Певно, він навіть не вважав її такою, та і я спершу теж. Дрібниця, не більше. Поліція саме відпустила протестувальниць, і, доки чоловік ходив пересвідчитися, що вони не повернуться, я мала його замінити. Підстрахувати, як це зазвичай роблять колеги і як постійно робили ми, працюючи в продуктивній крамниці, коли я їла чи коли він виходив курити. Однак, сідаючи в його крісло, я зачепила стіл, і сертифікат над ним трішки перекосився, немов нагадуючи мені, що це не звичайна заміна й існує причина, чому раніше чоловік ніколи не лишав мене за головну.

Пак нахилився наді мною, щоб поправити рамку, і задивився на напис англійською: «Пак Ю, ТОВ “Диво-субмарина”, сертифікований спеціаліст із гіпербаричної оксигенації». Не зводячи погляду із сертифіката й немовби звертаючись до нього, а не до мене, Пак сказав:

— Усе готово. Пацієнти зачинені, кисень подається. Тобі треба просто посидіти тут, — і, поглянувши на мене, додав: — Ото й усе.

Я подивилася на панель керування камерою та незнайомі, пофарбовані в ніжно-блакитний колір ручки й перемикачі, що їх ми встановили в цьому сараї лише минулого місяця.

— А що, як пацієнти мені подзвонять? — спитала я. — Я скажу їм, що ти скоро повернешся, але...

— Ні, вони не повинні знати, що мене немає. Якщо хтось запитає, то я тут. І був тут увесь час.

— А якщо щось піде не так і...

— Та що може піти не так? — владним тоном перепитав Пак. — Я скоро повернуся. Вони тобі не дзвонитимуть. Усе буде гаразд, — він рушив до виходу, неначе поставив крапку в розмові, але на порозі знову поглянув на мене. — Все буде гаразд, — тепер уже м'якше запевнив він. Це прозвучало як виправдання.

Щойно грюкнули двері сараю, мені захотілося крикнути, що тільки божевільний може сподіватися, ніби сьогодні все буде гаразд, саме сьогодні, коли вже стільки всього сталося: протестувальниці, їхній план зриву, відтак відсутність струму, поліція... Невже він думав, що з усім тим гірше вже бути не може? Але в житті все інакше. Трагедії у теперішньому не вберігають від трагедій у майбутньому, а нещастя не розподіляються рівномірно. Усе погане звалюється на тебе купою, воно завжди некероване й безладне. Як він міг не знати цього після всього, що ми пережили?

З 20:02 до 20:14 я сиділа мовчки й нічого не робила, як він і просив. Моїм обличчям стікав піт, і я думала лише про шістьох пацієнтів, зачинених у камері без кондиціонера (генератор забезпечував напругу лише в системах підтримання

тиску, подачі кисню та зв'язку), й дякувала Богу за переносний DVD-програвач, що заспокоював дітей. Нагадуючи собі, що маю довіряти чоловікові, я чекала, раз у раз позиркувала на годинник, на двері, знову на годинник і молилася, щоб він повернувся (а він *мусив!*) до того, як «Барні» закінчиться й пацієнти попросять поставити їм інший диск. Тільки-но почалася заключна пісня, пролунав телефонний дзвінок. Це був Пак.

— Вони тут, — прошепотів він. — Я маю простежити, щоб вони більше нічого не скоїли. Коли сеанс завершиться, треба буде перекрити кисень. Бачиш ручку?

— Так, але...

— Поверни її проти годинникової стрілки, аж до кінця. Щоб не забути, постав будильник. На 20:20 за великим годинником.

Він поклав слухавку.

Я торкнулася ручки з написом «КИСЕНЬ» — зблякла, мідна, вона нагадувала скрипучий кран у нашій старій квартирі в Сеулі. Мене здивувала її прохолода. Я звірила наручний годинник із настінним, установила будильник на 20:20, знайшла кнопку ввімкнення. Тієї самої миті, коли почала тиснути на цю крихітну штучку, в DVD-програвачі сіли батарейки, і від страху в мене враз опустилися руки.

Я часто думаю про ту мить. Параліч, смерті, суд... Чи могло всього цього не статися, якби я все ж таки натиснула на кнопку? Знаю, це дивно, але я знову і знову подумки повертаюся до тієї конкретної помилки, забуваючи про важливіші, критичніші, що їх я припустилася того самого вечора. Імовірно, саме її малозна й видима незначущість надають їй важливості та змушують думати: «А що, якби?..» А що, якби я не відволікалася на DVD-програвач? А що, якби по-

ворухнула пальцем на мікросекунду швидше й увімкнула будильник *до того*, як батарейки DVD-програвача сіли посеред пісні: «Я люблю вас, а ви любите мене, ми щасли-и-ива сі-і-ім'я...»?

Чорнота тієї миті й цілковита тиша, щільна і гнітюча, тиснули на мене, стискали з усіх боків. Коли ж врешті почувся шум — постукування кісточками пальців об ілюмінатор зсередини камери, — мені майже полегшало. Однак це постукування зробилося сильнішим — почали грюкати кулаком, по три рази поспіль, немов скандуючи «Ви-пус-тіть!», — а затим перетворилося на безперервне гупання, і я зрозуміла: це Ті-Джей б'ється головою об стіну. Ті-Джей, хлопчик з аутизмом, який обожнював фіолетового динозавра Барні, — під час нашої першої зустрічі він підбіг до мене та міцно обійняв. Його здивована мати сказала тоді, що він ніколи ні з ким не обіймається (ненавидить людські дотики) і що, можливо, річ у моїй сорочці, яка була такого самого фіолетового відтінку, що й у Барні. Відтоді я вдягала ту сорочку щодня: щовечора прала її вручну, одягала на його сеанси, і він щоразу мене обіймав. Усі вважали мене доброю, проте насправді я робила це для *себе*, адже мені дуже подобалося, як його рученята обіймали й притискали мене — точнісінько так само, як це робила моя донька, доки не почала уникати обіймів. Мені подобалося цілувати його голівоньку й відчувати лоскіт густого рудого волосся на губах. І от тепер цей хлопчик, обійми якого так припали мені до душі, гатив головою об сталеву стіну.

Він не був психом. Його мати пояснила нам, що через запалення кишківника Ті-Джей страждає на хронічний біль. Він не вміє говорити, а тому, коли біль стає нестерпним, шукає полегшення в єдиний доступний йому спосіб: б'ється

головою об стіну, щоб новий гострий біль притлумив старий. Це схоже на те, як людина, якій щось свербить, розчухує себе до крові, насолоджуючись новим, у сто разів сильнішим, болем. Якось мати Ті-Джея розповіла мені, що одного разу її син розбив головою вікно. Мені стало моторошно від самої думки про цього восьмирічного хлопчика, якому так боляче, що він змушений битися головою об сталь.

І від звуку цього болю — гуп-гуп, знов і знов. Від затию-сті, від наростаючої завзятості. Кожен стук створював вібрації, які віддунювали й ніби перетворювалися на щось матері-альне, сформоване, вагоме. Воно пронизувало мене наскрізь. Я шкірою відчувала цей гуркіт, мої нутроці здригалися, а серце було змушене підлаштовуватися під ритм, битися швидше, сильніше.

Я мусила покласти цьому край. Ось моє виправдання. За те, що вибігла із сараю, залишивши шістьох людей у загер-метизованій камері. Я хотіла скинути тиск, відчинити люк і дістати Ті-Джея звідти, але не знала, як це зробити. А ще задзвонив інтерком, і його мати попросила мене (або радше Пака) не зупиняти сеансу, мовляв, вона заспокоїть сина, тіль-ки, заради бога, замініть батарейки й негайно знову ввімк-ніть «Барні»! Батарейки лежали десь у нашому будинку, куди можна добігти за двадцять секунд, і в мене залишалося ще п'ять хвилин до того, як треба буде перекрити кисень. Тож я й побігла. Прикривши рота, щоб приглушити звук, низьким, схожим на Паків, голосом із жахливим акцентом я сказала: «Батарейки поміняємо. Зачекайте кілька хвилин». А вже тоді побігла.

Двері нашого будинку були розчахнуті, і на мить у мене зажевіла безумна надія на те, що Мері все ж таки вдома, послухалася мене й прибирає, тож урешті-решт сьогодні все

буде добре. Втім, я зайшла, а її не було. Я залишилася сама, не маючи й гадки, де лежать батарейки, і ніхто не міг мені допомогти. Я цього й очікувала, однак секунди надії було достатньо, аби мої сподівання злетіли до небес і розбилися на друзки. «Зберігай спокій», — сказала я собі й почала по-шуки із сірої сталевної шафи, де ми тримали всяку всячину. Куртки. Інструкції. Дроти. Батарейок там не було. Коли я хряснула дверцятами, шафа захиталася, і тонкий метал за-деренчав та загрюкотів, немов луною вторуючи Ті-Джею. І я уявила собі, як його голівонька розбивається об сталь, мов стиглий кавун.

Щоб позбутися цієї думки, я струснула головою. «Ме Хі-я!» — гукнула я Мері на її корейське ім'я, якого вона тер-піти не могла. Глухо. Знала, що так буде, але однаково розлю-тилася. Я крикнула «Ме Хі-я!» ще раз, гучніше, протягуючи склади, деручи ними собі горло, прагнучи відчути біль, який заглушив би фантомне віддуння ударів Ті-Джеєвої голови, що досі дзвеніло в моїх вухах.

Я обшукувала будинок, коробка за коробкою. Батарейки не знаходилися, і з кожною миттю мій відчай наростав. Я зга-дувала нашу ранкову сварку, те, як сказала їй, що вона має більше допомагати, — бо ж їй сімнадцять! — і те, як вона мовчки забралася геть. Я згадувала Пака, який, як завжди, став на її бік. («Ми кинули все і приїхали до Америки не для того, щоб вона готувала й прибирала», — постійно повторю-вав він. «Звісно, ні, для цього є я», — хотілося відповісти мені. Але я ніколи цього не робила.) Я згадувала, як Мері за-водить очі під лоба, начепивши на вуха навушники, і прики-дається, ніби не чує мене. Я згадувала що завгодно, аби лише розбурхати в собі злість, зайняти чимось мозок і не думати про гупання. Злість на доньку була звичною та зручною, мов

стара ковдра. Вона заспокоїла мене, перетворивши паніку на притлумлену тривогу.

Діставшись коробки в кутку, де спала Мері, я силоміць розгорнула перехрещені верхні клапани й витрусила весь вміст. Підлітковий мотлох: надірвані квітки на фільми, яких я ніколи не бачила; фотографії друзів, із котрими вона ніколи мене не знайомила; купка записок, на верхній з яких було написано швидким почерком: «Ти не прийшла. Може, завтра?».

Мені хотілося закричати. Де батарейки? (А друга думка була: «Хто написав цю записку? Хлопець? Не прийшла, щоб зробити що?») Тієї самої миті задзвонив телефон — це знову був Пак, — я побачила на екрані час (20:22) і згадала. Будильник. Кисень.

Узявши слухавку, я хотіла сказати, що ще не перекрила подачі кисню, але невдовзі це зроблю, мовляв, нічого страшного, іноді ж ми подавали кисень і понад годину поспіль, правда ж? Але сказала зовсім інше. Слова полилися з мене, мов блювотиння, одним неконтрольованим потоком.

— Мері ніде нема. Ми все це робимо заради неї, а її ніде нема. Вона мені потрібна. Треба, щоб вона допомогла мені знайти нові батарейки для DVD, доки Ті-Джей не розбив собі голови вщент.

— Ти завжди погано про неї думаєш, але вона тут, допомагає мені, — відповів він. — А батарейки під раковиною на кухні. Ти тільки не залишай пацієнтів. Я відправлю по них Мері. Хутчіш, Мері, біжи вже. Візьми чотири батарейки в сараї. За хвилину буду...

Я поклала слухавку. Іноді краще взагалі нічого не казати.

Побігла до раковини. Батарейки виявилися там, де він і сказав, у пакеті — а я думала, що в ньому сміття, — під пере-

машеними брудом і сажею робочими рукавичками. Ще вчора вони були чисті. Що це Пак ними робив?

Я струснула головою. Батарейки. Треба поспішати до Ті-Джея.

Вибігши надвір, я відчула незвичний запах — як від обвугленої сирої деревини. Вже сутеніло, й було важко щось розгледіти, але віддалік я побачила Пака, який біг до сараю.

Попереду нього мчала Мері. Я гукнула: «Не поспішай, Мері! Я знайшла батарейки». Проте вона бігла далі, тільки не до будинку, а до сараю. «Мері, стій!» — крикнула я, але вона не послухалася. Мері оминула двері сараю й забігла за нього. Не знаю чому, але її присутність мене налякала, і я гукнула її ще раз, цього разу на корейське ім'я, лагідніше. «Ме Хі-я», — вимовила я й побігла до неї. Вона озирнулася. Мене спинило її лице. Воно чомусь світилося. На її шкірі відбивалося й мерехтіло помаранчеве світло — так, ніби вона стояла обличчям до заходу сонця. Мені захотілося торкнутися її лица й сказати: «Ти прекрасна».

Звідтіля, де вона стояла, почувся шум. М'який приглушений тріск, схожий на той, який зчиняє згряя гусей, коли відривається від землі, на одночасне лопотіння сотні крил. Мені навіть здалося, що я побачила їх, сіру рухливу пелену, яка зринає все вище й вище в темне фіолетове небо. Однак я кліпнула — і не помітила нічого вгорі. Я побігла на звук і лише тоді побачила те, що бачила Мері, те, до чого вона так поспішала.

Полум'я.

Дим.

Горіла задня стіна сараю.

Не знаю, чому я не втекла чи не закричала, не знаю, чому цього не зробила Мері. Мені хотілося. Але я могла лише